

کارشناس دیپلماسی انرژی با تشریح موازنه وارونه امنیت آمریکایی در باب‌المنذب و هرمز!

برگ برنده ایران، مدیریت هوشمند تنگه است نه انسداد کامل آن!

رامتین مونیق

ریسک‌های بازارهای بین‌المللی، در پی تشدید درگیری‌ها در منطقه خاورمیانه، مجدداً افزایش یافته‌اندوباز هم اقتصاد جهانی در آستانه تحمل یک شوک دیگر است؛ شوکی که ناشی از افزایش قیمت حامل‌های انرژی است.

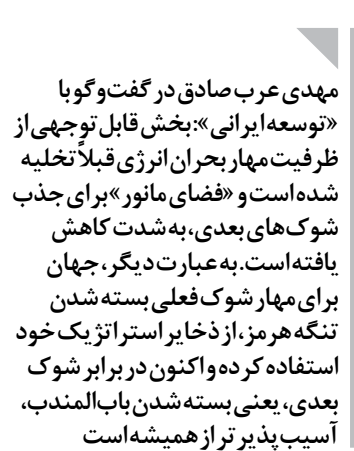
چندماه‌ی است که تنگه‌هرمز روی آرامش به‌خود ندیده‌است. هر چند که ریسک تنگه‌هرمز در هنگام جنگ اسفندماه به‌لوح خودرسیده‌بودولی بابرقراری آتش‌بس موقت‌میان ایران و آمریکا، تبعات این شوک مقداری تعدیل شده‌بود اما به‌نظر می‌رسد هنوز هم به‌عنوان یک عامل مهم در تحمیل شوک به اقتصاد جهانی، نقش ایفا می‌کند.

اما مشکلی که این روزها بیش از تنگه‌هرمز مورد توجه واقع‌شده، افزایش تنش و درگیری در تنگه باب‌المنذب است که حوثی‌ها به‌طرق‌داری از جمهوری اسلامی، به‌کشتی‌های عربستانی حمله می‌کنند و ریسک تردد از این مسیر نیز افزایش پیدا کرده است. به‌نظر می‌رسد تبعات بسته‌شدن این مسیر، کمتر از بسته‌شدن تنگه‌هرمز نیست و اقتصاد جهانی را مجدداً متلاطم کرده‌است به‌صورتی که باز هم بنزین در آمریکا به‌بیش از ۴ دلار رسیده و برخی هشار درباره ۷ دلاری شدن آن در برخی ایالت‌ها رami دهند.

تثبیت نفت بالای ۱۰۰ دلار

یکی از مهم‌ترین مولادوله تولید برای کشورهای صنعتی فاقد منابع طبیعی، نفت است که قیمت آن با شروع جنگ، روز خوش ندیده و دائم در حال نوسان است. قیمت نفت در میانه جنگ به ۱۲۰ دلار هم رسید و پس از برقراری آتش‌بس موقت زیر ۱۰۰ دلار تثبیت‌شد اما با تشدید دوباره درگیری‌ها و شگندندتر شدن تفاهم اولیه، باز هم به بالای ۱۰۰ دلار رسیده‌است.

در روز چهار ششنبه ۳۱ تیر، روند صعودی نفت شدت گرفت و قیمت هر بشکه نفت برنت با افزایش یک دلار و ۸ سنتی معادل ۱.۱۹ در صد به ۹۲ دلار و ۹ سنت رسید. نفت وست تگزاس اینترمدیت نیز بار شد ۹۰ سنتی به ۸۵ دلار و ۲۴ سنت افزایش یافت. همچنین روز جمعه ۲۰ مرداد مهم‌ترین اتفاق هفته برای بازار نفت رقم خورد. قیمت نفت برنت با افزایش ۳۷ سنتی به ۱۰۱ دلار و ۶ سنت رسید و

گزارش‌شده است که حوثی‌ها برای تسهیل عبور کشتی‌ها از تنگه هرمز، اقدام به حمله به ناوهای آمریکا و کشتی‌های تجاری کرده‌اند.

گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس از شکست خصوصی‌سازی:

گزارش تازه مرکز پژوهش‌های مجلس نشان می‌دهد که خصوصی‌سازی سودی برای صنعت‌سیمان نداشته و بخش عمده‌این بازار همچنان در اختیار نهادهای شبه‌دولتی است؛ وضعیتی که رقابت، شفافیت و کارایی را با چالش جدی روبه‌رو کرده‌است.

به گزارش اقتصاد ۱۲۴، آن‌زمان که سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی و قانون اجرای آن ابلاغ شد، قرار بود موتور محرک اقتصاد

گفت و گو

سخت‌گویی اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های نفت، گاز و پتروشیمی، با اشاره به تشدید محدودیت‌ها در حوزه تولید و تأمین بنزین، عنوان کرد که کشور در حال حاضر با کمبود جدی این فرآورده روبه‌رو است.

سید حمید حسینی در گفت‌وگو با دیده‌بان ایران، افزود: حداکثر ظرفیت تولید پالایشگاه‌های کشور حدود ۱۱۰ میلیون لیتر در روز است، در حالی که مصرف روزانه بنزین به حدود ۱۳۰ میلیون لیتر می‌رسد. این اختلاف، به‌معنای کسری روزانه نزدیک به ۲۰ میلیون لیتر بنزین است؛ شکافی که فشار زیادی بر نظام تأمین سوخت وارد کرده و مدیریت آن را با دشواری‌های فراوان همراه ساخته‌است.

با اشاره به اینکه در سال‌های گذشته بخشی از این کسری از طریق واردات جبران می‌شد، گفت: تا پیش از این، امکان واردات بنزین برای تأمین بخشی از نیاز داخلی وجود داشت، اما شرایط جدید منطقه‌ای و

برای نخستین بار از ماه مه، بالای ۱۰۰ دلار تثبیت شد. نفت خام آمریکاییان در سطح ۹۱ دلار و ۲۰ سنت معامله شد. در این خصوص، تجارت‌نیوز در گزارشی نوشت: «دلیل اصلی این جهش، نگرانی شدید بازار نسبت به اختلال در عرضه جهانی نفت بود. حمله به نفتکش‌های سعودی در دریای سرخ و کاهش شدید عبور نفتکش‌ها از تنگه‌هرمز ف‌هم‌زمان چند مسیر مهم انتقال نفت را تحت تأثیر قرار داد. این تحولات باعث شد تحلیلگران از افزایش ریسک عرضه در بازار جهانی سخن بگویند و قیمت‌ها به بالاترین سطح چندماه‌اخیر برسد.»

تأثیر بسته‌شدن باب‌المنذب بر اقتصاد جهانی

یک کارشناس دیپلماسی انرژی در گفت‌وگو با «توسعه ایرانی»، در خصوص بسته‌شدن تنگه باب‌المنذب، اظهار کرد: اول‌با پذیردیریم که جهان امروز با ۲ شریان حیاتی روبه‌روست که یکی پس از دیگری در حال بسته‌شدن است.

مهدی عرب صادق افزود: تنگه‌ی باب‌المنذب دریای سرخ را به خلیج عدن متصل می‌کند و حدود ۱۲ درصد از تجارت جهانی، از جمله یک‌چهارم ترافیک کانتینری جهان، از این آب‌راه عبور می‌کند. حال تصور کنید که حوثی‌های یمن، با حمایت مستقیم ایران، «محاصره دریایی» علیه عربستان اعلام کرده‌اند. آنها اخیراً ۲ کشتکش سعودی را در دریای سرخ هدف قرار داده‌اند و تهدید کرده‌اند که تنگه‌ی باب‌المنذب را به‌روی کشتی‌های مر تبط با عربستان می‌بندند. این یعنی مسیر جایگزین اصلی عربستان برای فرار از هرمز نیز حلال‌در معرض تهدید مستقیم قرار گرفته‌است.

او در تحلیل تبعات بسته‌شدن این تنگه بر اقتصاد جهانی، به تأثیر ۳ لایه‌ای آن اشاره کرد و توضیح داد: لایه‌ی اول مربوط به افزایش هزینه‌های حمل‌ونقل است؛ حتی یک حمله‌ی نمادین توسط حوثی‌ها کافی بود تا هراس لازم را در میان

شرکت‌های بیمه، کشتیرانی و تأمین‌کنندگان نفت ایجاد کند. این هراس، هزینه‌ی بیمه و کرایه‌ی کشتی را به‌طور سرسام‌آوری افزایش می‌دهد. این تحلیلگر در باره دیگر تبعات گفت: لایه دوم، فشار بر قیمت نفت و تورم جهانی است. حدود ۱۲ درصد از نفت دریایی جهان از باب‌المنذب ترانزیت می‌شود. اختلال در این مسیر، هم‌زمان با بسته‌شدن هرمز، یک شوک مضاعف به بازار انرژی وارد می‌کند. لایه‌ی سوم هم مربوط اختلال در

زن‌جیره‌ی تأمین کالاهای اساسی است. باب‌المنذب فقط برای نفت نیست؛ یک‌چهارم ترافیک کانتینری جهان از این مسیر می‌گذرد. اختلال در آن یعنی تأخیر در رسیدن کالاهای مصرفی، مواد اولیه و تجهیزات پزشکی به‌مقصد.

شوک بسته‌شدن باب‌المنذب طولانی مدت خواهد بود

عرب صادق درباره بازه زمانی تأثیر گذاری شوک به اقتصاد جهانی، بیان کرد: این شوک «کوتامدت» نیست؛ «بلندمدت» و «ساختاری» است. آژانس بین‌المللی انرژی (IEA) رسماً اعلام کرده که بازارهای جهانی انرژی درگیر «بزرگ‌ترین اختلال عرضه در تاریخ» ناشی از بسته‌شدن تنگه‌ی هرمز هستند. او با استناد به آمار، ادامه داد: در اثبات این ادعا کافی است مرور کنیم که ۱۰ -حجم نفت عبوری از هرمز، از حدود ۲۰ میلیون بشکه در روز پیش از جنگ، به‌طور متوسط به ۲.۷ میلیون بشکه در روز در ماه‌های مارس، آوریل و مه کاهش یافته است و این یک کاهش بی‌سابقه در عرضه است. ۲- از دست رفتن بیش از ۱.۲ میلیارد بشکه نفت که مجموع تلفات تجمعی عرضه‌نشده از تولیدکنندگان خاورمیانه، از این رقم رفته است. ۳- رکورد تاریخی قیمت که نفت برنت دریای شمال در اوایل آوریل به ۱۴۴ دلار در هر بشکه رسید که بیش از ۲ برابر سطح پیش از جنگ بود. ۴- کاهش بی‌سابقه‌ی تقاضا که IEA تخمین می‌زند تقاضای جهانی نفت در ۳ ماهه‌ی دوم سال ۲۰۲۶، نزدیک به ۵ میلیون بشکه در روز نسبت به سال قبل کاهش یابد.

به اعتقاد این کارشناس حوزه انرژی، بخش قابل‌توجهی از ظرفیت‌مهار بحران انرژی قبلاً تخلیه‌شده است و «فضای مانور» برای

بسته‌شدن هم‌زمان این دو تنگه، نقش آفرینی هرمز را در امنیت انرژی به «فاجعه‌ای بی‌سابقه» برای اقتصاد جهانی تبدیل می‌کند. اختلال بسته‌شدن پایدار تنگه‌هرمز آنقدر بزرگ است که برای توصیف آن از «بدترین سناریو» در صنعت انرژی استفاده می‌شود و می‌تواند قیمت نفت را به ۲۰۰ دلار در هر بشکه یا فراتر از آن برساند

جذب شوک‌های بعدی، به شدت کاهش یافته است. به عبارت دیگر، جهان برای مهار شوک فعلی، از ذخایر استراتژیک خود استفاده کرده و اکنون در برابر شوک بعدی، آسیب‌پذیرتر از همیشه‌است.

کاهش وابستگی در هرمز اما در بلندمدت!

عرب صادق همچنین در پاسخ به این سوال که «آیا اقتصاد جهانی در حال کاهش وابستگی خود به تنگه‌ی هرمز است؟»، اظهار داشت: بله، اما نه به این زودی و نه به این راحتی! او توضیح داد: جهان در مسیر کاهش وابستگی به هرمز گام برمی‌دارد، اما این فرآیند سال‌ها طول می‌کشد. ساخت مسیرهای جایگزین و توسعه‌ی خطوط لوله‌ی جدید، نیازمند سرمایه‌گذاری‌های عظیم و زمان قابل توجه است. عربستان سعودی با خط لوله شرق -غرب خود، بخشی از صادرات راز از هرمز دور کرده، اما حالا این نفت در باب‌المنذب در معرض تهدید قرار گرفته‌است. فرار از یک تنگه، آنها را گرفتار تنگه‌ی دیگر کرده‌است.

این تحلیلگر مسائل اقتصاد انرژی تأکید کرد: در کوتاهمدت جهان همچنان به هرمز و باب‌المنذب وابسته است. حدود ۲۵ درصد از تجارت جهانی نفت و حدود ۲۰ درصد از محموله‌های گاز طبیعی مایع (LNG) از هرمز عبور می‌کند. هیچ مسیر جایگزینی توان جابه‌جایی این حجم از انرژی را در کوتاهمدت ندارد.

احتمال نفت ۲۰۰ دلاری

عرب صادق درباره اینکه «بسته‌شدن هم‌زمان تنگه‌ی هرمز و باب‌المنذب می‌تواند نقش هرمز را پررنگ‌تر کند؟»، پاسخ داد: بسته‌شدن هم‌زمان این دو تنگه، نقش آفرینی هرمز را در امنیت انرژی به «فاجعه‌ای بی‌سابقه» برای اقتصاد جهانی تبدیل می‌کند. او هشدار داد: اختلال بسته‌شدن پایدار

تنگه‌هرمز آنقدر بزرگ است که برای توصیف آن از «بدترین سناریو» در صنعت انرژی استفاده می‌شود و می‌تواند قیمت نفت را به ۲۰۰ دلار در هر بشکه یا فراتر از آن برساند. این کارشناس دیپلماسی انرژی بیان داشت: اما فاجعه فقط در قیمت نفت خلاصه نمی‌شود؛ این بحران، فراتر از شوک نفتی ۱۹۷۲، جنگ ایران و عراق و جنگ خلیج فارس بوده‌است. عرب صادق سرانجام، خاطر نشان کرد: آمریکا و اسرائیل با حمله به ایران، نه تنها هرمز را بستند، بلکه با تحریک جبهه‌های جدید، باب‌المنذب را نیز در آستانه‌ی بسته‌شدن قرار دادند. جهان امروز با ۲ شریان قطع‌شده روبه‌روست و ظرفیت مهار این بحران، به سرعت در حال تخلیه‌شدن است. در این معادله، برنده‌ی اصلی کسی است که بتواند «باز کردن» مشروط و راجایگزین «تهدید به بستن» کند. ایران این برگ را در اختیار دارد؛ برگ «مدیریت هوشمند امنیت و عوارض» به جای «انسداد کامل»!

رتبه‌های بعدی قرار گرفته‌اند. همراهی بانک سپه با ۳.۴ درصد، بنیاد مسکن، سهام عدالت و سایر صندوق‌ها، تابیلوی کامل از تسلط بخش عمومی بر بنیادی‌ترین نهاد تولیدی کشور ارتکیمی می‌کنند ساختاری که در آن «مدیران با رفاه و آموهای سیاسی و اتوبوسی تغییر می‌کنند و نه بر اساس منطق سودآوری اقتصادی و رقابت واقعی در بازار. یکی از نکات تحلیلی و بسیار حائز اهمیت در پژوهش اخیر، شکاف عمیق میان «قدرت تصمیم‌گیری» و «سودآوری اقتصادی» برای نهادهای شبه‌دولتی است. گزارش مرکز پژوهش‌ها نشان می‌دهد که اگر چه بخش عمومی نزدیک به ۷۰ درصد از کنترل بازار را در دست دارد، اما سهم آن از «حق جریان نقدی» یا سود واقعی توزیع‌شده صنعت، حدود ۲۶.۲ درصد است. بیشترین میزان این واگرای در سازمان تأمین اجتماعی دیده می‌شود؛ جایی که با وجود کنترل ۳۰.۷ درصدی بر بازار، سهم آن از منافع اقتصادی به ۱۰.۸ درصد کاهش می‌یابد. دلیل این فاصله ۲۰ درصدی، بورسی بودن تمامی شرکت‌های زیرمجموعه و حضور میلیون‌ها سهامدار خرد است. اما این تفاوت فاحش چه معنایی در دیپلماسی اقتصادی دارد؟ معنای ساده آن این است که نهادهای شبه‌دولتی با حداقل آورده سرمایه‌ای با سودآوری واقعی برای صندوق‌های خود، توانسته‌اند با هرم سهام‌داری و ساختار پیچیده‌هلدینگ، صندلی‌های مدیریتی، تعیین اعضای هیات‌مدیره و کنترل کامل بر چرخه تولید و فروش را صبغه حقوقی ببخشند و سود خرد سهامداران را معطل تصمیمات مدیریتی و انتصابات حیاط‌خلوتی خود کنند.

نتیجه سال‌ها تصمیم‌گیری، سیاست‌گذاری و روندهایی است که هر یک بخشی از این وضعیت را رقم زده‌اند. از یک سو رشد جمعیت، گسترش شهرنشینی، افزایش تعداد خودروها و توسعه سفرهای جاده‌ای، تقاضا برای بنزین را به شکل مستمر افزایش داده و از سوی دیگر، ظرفیت پالایشگاه‌ها، کیفیت ناوگان حمل‌ونقل و زیرساخت‌های مدیریت مصرف، همگام با این رشد توسعه نیافته‌اند. همین فاصله میان عرضه و تقاضا، امروز بازار سوخت را به یکی از حساس‌ترین و چالش‌برانگیزترین بخش‌های اقتصاد ایران تبدیل کرده‌است.

خبر اقتصادی

مدیرعامل شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی: مردم در تصمیم‌های حوزه سوخت غافلگیر نخواهند شد

مدیرعامل شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی عنوان کرد: در بسیاری از کشورهای جهان نیز محدودیت، سهمیه‌بندی، جیره‌بندی یا افزایش قیمت سوخت اعمال شده‌است. اما دولت با هدف حمایت از معیشت مردم، تا حد امکان از افزایش قیمت و اعمال محدودیت‌های گسترده خودداری کرده‌است. به گزارش خبرآنلاین، محمدصادق عظیمی فرافرد: دولت نشان داده در موضوع بنزین به دنبال غافلگیر کردن مردم نیست و اگر قرار باشد تصمیمی در این حوزه اتخاذ شود، پیش از اجرا به اطلاع مردم خواهد رسید و پس از دریافت بازخورد‌ها، تصمیم نهایی اعمال خواهد شد. او هشدار داد: در صورت ادامه مصرف بالا و تداوم محدودیت‌های تولید و واردات ناشی از آسیب به تأسیسات، ممکن است برای حفظ پایداری عرضه و امنیت انرژی کشور، تصمیماتی اتخاذ شود که هدف آن تأمین پایدار سوخت است.

رئیس بانک مرکزی: حمایت از تولید بدون افزایش پایه پولی دنبال می‌شود

رئیس کل بانک مرکزی، ارتقای انضباط مالی، جلوگیری از خلق نقدینگی بی‌ضابطه و درمان ناترازی شبکه بانکی را اولویت‌های بنیادی سیاست‌پولی جدید برشمرد و گفت: حمایت از بخش مولد و کارآفرینان کشور باید بدون تشدید پایه پولی و به‌صورت کما‌لأهدایت‌شده انجام گیرد. به گزارش ایرنا، در نشست با جمعی از اقتصاددانان و صاحب‌نظران اقتصادی کشور، در خصوص اقدامات بانک مرکزی برای مهار تورم، تأکید کرد: هدف پایه‌ای بانک مرکزی، کنترل و مهار تورم و انتظارات تورمی هم‌زمان با جلوگیری از رکود و منفی شدن رشد اقتصادی است. ناترازی در برخی از بانک‌ها و موسسات اعتباری، یکی از عوامل تورم است و برای کنترل این موضوع، بانک مرکزی بسته‌ای جامع از تدابیر نظارتی و انضباطی را تدوین کرده‌است.

وزیر نیرو: ۹ هزار مگاوات به ظرفیت برق کشور افزوده شد

وزیر نیرو با اشاره به اینکه بسا کاهش روزانه حدود ۲ هزار مگاواتی مصرف، امکان تأمین پایدار برق در به‌ویژه در استان‌های جنوبی کشور فراهم شده است اعلام کرد: هم‌زمان با ورود واحدهای جدید، ظرفیت تولید برق از اوج مصرف سال گذشته تاکنون ۹ هزار مگاوات افزایش یافته است. به گزارش ایلنا، عباس علی‌آبادی درباره افزایش ظرفیت برق کشور توضیح داد: این افزایش تنها از محل احداث نیروگاه‌های جدید نبوده، بلکه با تکمیل تعمیرات اساسی و بازگشت واحدهای قدیمی به مدار نیز محقق شده‌است. همچنین از ابتدای هفته جاری حدود ۳ هزار مگاوات به تولید برق کشور افزوده‌شد و شبکه برق با آمادگی مناسبی وارد اوج بار تابستان شده‌است.

با تأخیر ۲۵ روزه در تسویه: مغازه‌های بیشتری کالابرگ را کنار گذاشتند

بررسی‌های میدانی از افزایش فروشگاه‌هایی حکایت دارد که پذیرش کالابرگ را متوقف کرده‌اند؛ فروشنده‌گان می‌گویند با گذشت حدود ۲۵ روز هنوز پول کالاهای فروخته‌شده را دریافت نکرده‌اند، در حالی که وزارت رفاه بخشی از تأخیرها را ناشی از مغایرت اطلاعات بانکی می‌داند و پرداخت‌ها را به زمان وصول منابع نیز گره زده‌است. به گزارش ایسنا، تداوم این شرایط می‌تواند شبکه واقعی پذیرندگان کالابرگ را کوچک‌تر کند؛ در این صورت، خواروارها با وجود داشتن اعتبار، برای یافتن فروشگاه پذیرنده با محدودیت بیشتری روبه‌رو خواهند شد.

معاون وزیر صمت: زمین‌های بلا استفاده شهرک‌های صنعتی خلع ید شدند

معاون وزیر صمت بیان کرد: طی یک سال گذشته، تعداد قابل توجهی از زمین‌هایی که قرار داد واگذاری داشتند اما بدون استفاده، ها شده‌بودند بر اساس این قانون خلع ید شدند. این کار گروه‌ماهیتی شبه‌قضایی دارد و آرای صادره از سوی آن «بدون نیاز به تأیید مرجع دیگری قابلیت اجرا و عملیاتی شدن دارد. به گزارش مهر، طهمورث لاهوتی آشکوری ادامه داد: بر اساس ماده ۴۸ قانون برنامه هفتم پیشرفت، نحوه بر خورد با زمین‌های خالی و باقی‌مانده در شهرک‌های صنعتی تعیین شده و در همین راستا، کار گروه مذکور اقدام به خلع ید زمین‌های راکد یا

رشد مالیات کمتر از تورم: سازمان مالیاتی از کاهش فشار بر تولید خبر داد

رشد ۳۵ درصدی درآمدهای مالیاتی در بهار در حالی ثبت شده که تورم از ۵۰ درصد فراتر رفته و مالیات تولیدکنندگان ۲۵ درصد افزایش یافته است. به گزارش تسنیم، این آمار نشان می‌دهد بخش عمده افزایش درآمدهای مالیاتی از محل افزایش فشار بر تولیدکنندگان تأمین‌نشده و سازمان امور مالیاتی تلاش کرده است در شرایط دشوار اقتصادی، سیاستی حمایتی را در قبال بنگاه‌های اقتصادی دنبال کند. در همین زمینه، موحدی، سخنگوی سازمان امور مالیاتی کشور، گفت: «رویکرد سازمان در شرایط دشوار اقتصادی، همراهی با باغیان اقتصادی و جلوگیری از وارد شدن فشار مضاعف بر بخش تولید است؛ گمانی که رقم وصولی مالیات در سال ۱۴۰۴ با توجه به شرایط کشور نسبت به سال‌های گذشته به ۹۲ درصد رسید.» گفتنی است، این موضوع در صورت تداوم رکود تورمی می‌تواند تحقق منابع مالیاتی پیش‌بینی‌شده در قانون بودجه را با چالش مواجه کند.